

Anmeldelse

En dragende legende

Af Kristian tikjøb Olsen

Højskolelærer Erling Agergaard har begået en ny bog, der går i dybden med legenden om Sankt Georg og dragen.

Lad os slå det fast, forfatteren tror ikke på dragen som et fysisk og et biologisk væsen. Hvorimod han vedgår dragens store betydning i en religiøs, mytisk og psykologisk kontekst.

Drager fascinerer

Vi støder på dem i mange historiske og antropologiske sammenhænge. Over alt på jorden, har mennesket forestillinger om drager, og dragen er ikke blot et historisk fænomen. Selvom biologien har skrevet den ud af evolutionshistorien, så hører den ikke kun fortiden til. Nej, dragen lever i bedste velgående i massekulturen.

Drager i øst og vest

Således foreligger der noget af et udredningsarbejde omkring drager, og det er Erling Agergaards store fortjeneste, at han i dette virvar formår at afgrænse sit undersøgelsesfelt. Bogen er ikke for læsere der forventer at dykke ned i fantasygenren, new age eller nyreligiositet. Ej heller er det en bog der ser på alverdens dragers fænomenologi. Bogens fokus er legenden om Sankt Georg og dragen, og hvordan fortællingen skildres og tydes i en kirkehistorisk kontekst.

"Ikke ret mange helgener er afbildet og beskrevet så mange steder og så ofte jo længere man kommer mod øst ... jo oftere optræder han i kirkens ikonografi," slår Erling Agergaard fast i bogens forord. En undren som forfatteren forfølger og udreder. Han konkluderer at legenden for både kirken i øst og vest, var en allegori over kristendommens sejr over mørkets onde kræfter. Men de to kirker anvender legenden på hver deres måde. I vest fokuserede kirken på ridderens rolle, den ridderlighed som skulle understøtte korstogene, hvor kirken i øst lagde vægt på symbolkraften og forkyndelsen gennem dragekampen.

Ingen Sankt Georg uden drage

I vest problematiserede man sidenhen legenden og helgendyrkelsen bag Georgs martyrium. Der var mange uklarheder om hans eksistens, også om tid og sted for begivenhederne. Desuden fandt kirken i vest at dragehistorier ikke var passende i en kristen forestillingsverden. Denne kritiske holdning til legenden var dog ikke nem at udbrede for de vestlige missionærer. Dertil var der alt for meget drama i legenden til at den gik i glemmebogen. For mange af datidens mennesker, var fascinationen af dragen langt større end Sankt Georgs fascinationskraft. Forfatteren konkluderer om legendens kraft: "Sankt Georg overlever udelukkende i kraft af den drage, han selv dræber.... "(men) "vælger man at anskue Sankt Georg udelukkende ud fra sådanne synsvinkler eller teser om legendens bærekraft, vil man komme til at overse både forkyndelsen, baggrundshistorien og riddermotivet, som må være blandt de bærende elementer."

Dragende ikoner

I et af bogens centrale afsnit "Det hellige billede" beskæftiger forfatteren sig med legendens billedlige udtryk – legendens ikonografi. Denne tjener tre væsentlige formål: at formidle og undervise, at vise helgenen i kød og blod, og endelig at skabe en større følelse af guddommelig kontemplation.

Betragteren bliver draget ind i billedet af billedsproget, og her bliver anvendelsen af symboler og attributter meget afgørende for billedets rette kommunikation. Det samme gælder ikonografiske konventioner der fastlægger komposition og fortælling i forhold til legenden. Således skal ingen betragter være i tvivl om at når denne ser en rytter i harnisk, på en hvid hest kæmpende med en drage, så gælder det om tilbedelse af Sankt Georg. En hule, en prinsesse, en snor/hosebånd, en borg, en hånd fra himlen, og et hvidt flag med et rødt kors, så er det yderligere tegn, der bidrager til legendens rette billedlæsning.

I forhold til skildringer af andre martyrer, så er der påfaldende få skildringer, der viser martringen af Sankt Georg. Hans pinsler var sandelig dramatiske og grusomme nok, men generelt er det dragekampen der foretrækkes af legendens skildrere.

Drager og drabelige kampe

I bogens sidste del beskæftiger forfatteren sig med religiøse og mytiske begivenheder, der spejler sig i, eller som fører ind Georgs legende. Således er der paralleller til ærkeenglen Mikael's kamp mod det onde på den yderste dag. Agergaard redegør også for at legenden har paralleller i folkesagn, myter og andre legender. Således har dragen ligesindede kollegaer i basilikken, slangen, Midgårdssormen og de mange lindorme der i folkesagn har hærget danske kirker.

Drabelig kamp med materialet

På værkets omslag loves der en "Frydefuld grusomhed, udtalt erotik, heltemod og offervilje – alle elementerne er at finde i legenden om Sankt Georg og dragen". Efter at have læst bogen er det eneste jeg ikke helt får opfyldt til fulde, at få gjort den "uudtalte erotik" lidt mere eksplicit.

Det er tydeligt at der ligger et stort og engageret udredningsarbejde bag hele bogens præmis, og det er i den grad bogens fortjeneste, at den holder sig til legenden om Sankt Georg og ikke forfølger tangenter langt ud i dragens uoverskuelige univers. Læsere der møder drager i computerspil, rollespil, Harry Potter og i fantasygenren, vil givet også kunne få et udbytte af bogen, blot de er opmærksomme på, at legendens vinkel først og fremmest har et symbolsk og religiøst forkyndende ærinde, og at mødet mellem dragen og mennesket skal læses i en psykologisk, religiøs og kulturhistorisk kontekst.

Bogen er udgivet på Forlaget Alfa og koster 189 kr. Bogen kan erhverves hos boghandleren